

Sygn. akt I C 384/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2020 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Bożena Chłopecka
Protokolant:	sekretarz sądowy Justyna Godlewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 czerwca 2020 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa – Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego**

przeciwko **Uniwersytetowi (...) w K.**

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od Skarbu Państwa – Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rzecz Uniwersytetu (...) kwotę 10 817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt: I C 384/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 marca 2018 r. Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i nakazanie pozwanemu Uniwersytetowi (...) w K., aby zapłacił na rzecz powoda Skarbu Państwa - Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego kwotę w wysokości 1.255.218,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 marca 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego Uniwersytetu (...) w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa – Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym o zasądzenie od pozwanego Uniwersytetu (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W przypadku wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty lub skierowania przez Sąd orzekający sprawę na rozprawę z innej przyczyny, strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanego Uniwersytetu (...) w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa - Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego kwoty w wysokości 1.255.218,17 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 marca 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego Uniwersytetu (...) w K. na rzecz powoda Skarbu Państwa – Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym o zasądzenie od pozwanego Uniwersytetu (...) w K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa podała, że wnioskiem z dnia 10 kwietnia 2007 r. Wydział Lekarski (...) (...) zwrócił się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o przyznanie środków finansowych w kwocie 1.873.440 zł na dofinansowanie kosztów uczestnictwa w projekcie naukowym pt. „(...)” współfinansowanego

przez Komisję Europejską. Minister decyzją nr (...). PR (...) uwzględnił wniosek przyznając wnioskowane środki finansowe na realizację projektu badawczego. Po zakończeniu realizacji projektu, pozwany złożył w listopadzie 2015r. raport końcowy, który w dniu 14 stycznia 2016 r. został zaopiniowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Współpracy Naukowej z Zagranicą, który uznał projekt za merytorycznie wykonany, stwierdził jednak nieprawidłowe wydatkowanie kwoty 1.255.218,17 zł. Nieprawidłowości w zakresie wydatkowania ww. kwoty miały swoje odzwierciedlenie w raporcie końcowym z realizacji projektu, z którego wynikało, że dofinansowanie ze strony Komisji Europejskiej zamiast uprzednio planowanej kwoty 3.122.400 zł, faktycznie wynosiło zaledwie 601.231,11 zł, co zostało wykazane w dokumencie z dnia 17 grudnia 2015 r. sporządzonym przez Departament Budżetu i Finansów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Powołując się na normę prawną z § 63 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę (Dz.U. Nr 161, poz. 1359), Skarb Państwa – Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wezwał pozwanego pismem z dnia 4 lutego 2016 r. do zwrotu kwoty 1.255.218,17 zł stanowiącej różnicę między kwotami dofinansowania udzielonego Jednostce przez Ministra oraz dofinansowania udzielonego przez Komisję Europejską, pomniejszoną o kwotę 16.990,72 zł, która została zwrócona przez pozwanego w dniu 19 września 2011 r. Pismem z dnia 23 lutego 2016 r. pozwany odmówił zwrotu dofinansowania w kwocie 1.255.218,17 zł wskazując na brak podstawy prawnej żądania, a w szczególności na brak zastosowania w sprawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. Niezależnie od powyższego pozwany w dniu 18 maja 2016 r. złożył wniosek o odstąpienie od konieczności zwrotu należności finansowych wynikających z rozliczenia umowy o realizację projektu wskazując, że chociaż w trakcie realizacji projektu, środki z Komisji Europejskiej wpłynęły do pozwanej jednostki jedynie w kwocie 155.964,08 EUR, to pozostałe koszty wynikające z kontraktu z Komisją Europejską były pokrywane sukcesywnie w trakcie realizacji zadań, bezpośrednio przez koordynatora konsorcjum z tzw. budżetu centralnego, tj. ze środków przekazanych na jego konto przez Komisję Europejską, co oznaczało sfinansowanie części zrealizowanych przez Jednostkę zadań bezpośrednio przez koordynatora konsorcjum. Uznając powyższe argumenty za niezasadne, Minister podtrzymał swoje stanowisko w przedmiocie żądania zwrotu środków finansowych ponownie wzywając jednostkę do zapłaty należności w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 maja 2017 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Uniwersytet (...) w K. nie zadośćuczynił powyższemu wezwaniu ograniczając się jedynie do złożenia ponownego wniosku w przedmiocie odstąpienia od konieczności zwrotu należności.

Strona powodowa swoje roszczenie wywodzi z § 63 ust. 2 Rozporządzenia. W przedmiotowej sprawie wysokość dofinansowania udzielonego Uniwersytetowi (...) - Collegium (...), na realizację projektu badawczego współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej wynosiła 1.873.440,00 zł. Udzielenie dofinansowania we wskazanej wysokości było zasadne w świetle twierdzeń jednostki, która przewidywała otrzymanie dofinansowania ze środków zagranicznych na poziomie kwoty 3.122.400,00 zł. Ostatecznie jednak strona pozwana faktycznie otrzymała dofinansowanie od Komisji Europejskiej zaledwie w kwocie 601.231,11 zł, przy czym, bez znaczenia są przyczyny, z jakich ostatecznie nie doszło do wypłaty przez Komisję Europejską środków, o które zabiegał pozwany. Bez względu na to, czy źródłem różnicy między kwotą spodziewanego dofinansowania ze środków Komisji Europejskiej, a kwotą faktycznie otrzymanego dofinansowania, były okoliczności obciążające Uniwersytet (...) – Collegium (...), czy też nie, strona pozwana zabiegając o dofinansowanie ze środków Skarbu Państwa, musiała się liczyć z tym, że wolą strony powodowej było udzielanie dofinansowania tylko w wysokości określonej przepisem § 63 ust. 2 Rozporządzenia. Należy jednak podkreślić, że zgodnie z twierdzeniami Jednostki, budżet projektu współfinansowanego ze środków Komisji Europejskiej nie był strukturą zamkniętą - niezamienialną, lecz był modyfikowany przez koordynatora w trakcie trwania roku kalendarzowego, a zamiany te były dynamiczne i niejednoznaczne. Strona pozwana od samego początku nie miała gwarancji, co do wysokości ostatecznego dofinansowania ze środków zagranicznych, jednakże niepewność z tym związana stanowiła ryzyko pozwanego. W rezultacie Uniwersytet otrzymując dofinansowanie ze środków znajdujących się w dyspozycji Ministra w sposób nieusprawiedliwiony uzyskał kwotę stanowiącą różnicę między dofinansowaniem udzielonym przez Ministra, a dofinansowaniem przyznanym przez Komisję Europejską. Nieprawidłowe wykorzystanie środków stanowiących różnicę między dofinansowaniem ze strony Ministra, a dofinansowaniem ze strony Komisji Europejskiej sprowadza się do tego, że w świetle normy prawnej z przepisu § 63 ust. 2 Rozporządzenia, pozwany nie był w ogóle uprawniony do dysponowania środkami pieniężnymi udzielonymi w

ramach dofinansowania przekraczającego kwotę 601 231,11 zł. Jedynym zatem prawidłowym wykorzystaniem kwoty przekraczającej kwotę dofinansowania ze środków zagranicznych, był ich zwrot na rachunek bankowy Ministra wraz z należnymi odsetkami. Niewykonanie tego obowiązku stanowi źródło roszczenia Ministra, w oparciu o przepis § 9 ust. 5 Rozporządzenia. Żądanie w przedmiocie zwrotu środków finansowych znajduje swoje uzasadnienie również w przepisie § 9 ust. 1 Umowy, który powiela obowiązek wynikający z przepisu § 9 ust. 5 Rozporządzenia. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zarówno na gruncie Rozporządzenia jak i Umowy pojęcie „środków nieprawidłowo wykorzystanych” należy interpretować jako każdy przypadek, w którym środki te są wydatkowane niezgodnie z ich przeznaczeniem bądź sytuacji, gdy są one nienależne - tak jak w niniejszej sprawie.

W zakresie żądania zapłaty odsetek w wysokości ustawowej powód wskazał, że wezwanie do zapłaty, którym stwierdzono nieprawidłowe wykorzystanie środków finansowych przez pozwanego zostało wystosowane do pozwanego pismem z dnia 4 lutego 2016 r. Należność główna winna być zwrócona w terminie czternastu dni od daty otrzymania wezwania. Z uwagi na brak zwrotnego potwierdzenia odbioru, jako datę otrzymania powyższego wezwania należy przyjąć dzień 23 lutego 2016 r. W tej dacie Jednostka wystosowała bowiem pismo, którego treść jednoznacznie przesądza, iż знаła treść uprzednio skierowanego do niej wezwania do zapłaty. W związku z powyższym czternastodniowy termin zwrotu należności głównej upłynął w dniu 8 marca 2016 r. Za początkową datę naliczania odsetek ustawowych należy więc przyjąć dzień 9 marca 2016 r. (pозew k. 3-15).

Zarządzeniem z dnia 3 kwietnia 2018 r. stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym oraz zarządzono doręczenie odpisu pozwu pozwanemu ze zobowiązaniem do wniesienia odpowiedzi na pozew (zarządzenie k. 49).

W odpowiedzi na pozew z dnia 15 maja 2018 r. Uniwersytet (...) - Collegium (...) w K. zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o odrzucenie pozwu w trybie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na brak dopuszczalności drogi sądowej, a w przypadku braku uwzględnienia powyższego wniosku o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W ocenie pozwanego brak jest podstaw prawnych do skutecznego zasądzenia na rzecz powoda kwoty 1 255 218,17 zł, powiększonej o ustawowe odsetki za opóźnienie. Uniwersytet nie zgadza się z twierdzeniem powoda, że zobowiązany jest do zapłaty w/w kwoty z uwagi na fakt, że nieprawidłowo wydatkował przyznaną mu kwotę. Projekt „Europejska Organizacja d.s. Nutrigenomiki łączy genomikę, żywienie i badania nad zdrowiem ludzi” realizowany był w ramach 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej w latach styczeń 2004 - grudzień 2009 roku przez konsorcjum międzynarodowe skupiające partnerów naukowych z całej Europy. W projekcie nie było możliwości finansowania badań eksperymentalnych. Kwota dofinansowania z Komisji Europejskiej dla konsorcjum wynosiła ok. 17 mln EUR. Przy czym UJ CM miał mieć przyznaną kwotę 650 000 EUR (w tym: 150 000 na zadania integracyjne; 200 000 na wspólną działalność badawczą; 200 000 na rozpowszechnianie doświadczeń; oraz 100 000 na zarządzanie). W oparciu o przedmiotowy budżet i zgodnie z zasadami finansowania współpracy naukowej z zagranicą pozwany złożył do Ministerstwa wnioski o dofinansowanie zadań eksperymentalnych. We wniosku pozwany jednoznacznie wskazał, że „planowany jest koszt udziału w projekcie”, tym samym na moment składania wniosku do strony powodowej pozwany nie miał pewności jakie dofinansowanie uzyska ostatecznie ze środków zagranicznych. Informacje o tym fakcie posiadał również powód od momentu otrzymania przedmiotowego wniosku. Pomimo posiadania przez powoda takich informacji wydana została Decyzja MNiSW o przyznaniu środków, a następnie zawarto umowę, w oparciu, o którą uniwersytet uzyskał dofinansowanie: 1 562 480 zł w 2007 r., 155 480 zł w 2008 r. oraz 155 480 zł w 2009 r. Przyznane środki przeznaczone zostały w całości na rzecz dobra i rozwoju nauki polskiej, na wyrównanie szans polskich badaczy w porównaniu z zachodnioeuropejskimi partnerami, tzw. „starej Unii”, głównie na zakup infrastruktury badawczej pozwalającej prowadzić badania na zbliżonym poziomie do pozostałych partnerów konsorcjum. Zdecydowana większość przydzielonych środków finansowych w ramach projektu została wydana na zakup infrastruktury badawczej. Zakup sprzętu miał miejsce na początku trwania umowy z powodem, w roku 2008 - na początku roku, gdy pozwany był przekonany, że całość budżetu, podobnie jak w innych projektach UE, zostanie przekazana bezpośrednio na konto Uczelni. Nadto należy podnieść fakt, bardzo istotny dla znaczenia i rozstrzygnięcia

w niniejszej sprawie, że projekt został z punktu widzenia merytorycznego wykonany w całości i to dodatkowo w sposób prawidłowy. Świadczy o tym zaakceptowanie przez właściwą instytucję Unii Europejskiej sprawozdania końcowego całego Projektu, jak również ocena raportu końcowego z realizacji projektu międzynarodowego przez Zespół (...) z dnia 14 stycznia 2016 roku. W dokumencie tym została zawarta ocena: „ Merytorycznie projekt wykonany: 3 publikacje, 30 komunikatów konferencyjnych. Wykonano 2 prace doktorskie.” Powyższe czyny nieuzasadnionym twierdzenie powoda o „nieprawidłowym” wydatkowaniu przyznanej kwoty. Kluczowa dla oceny czy wydatkowanie środków było prawidłowe, czy nie, jest analiza stopnia realizacji założeń merytorycznych projektu poprzez właściwe użycie przyznanych środków. W niniejszej sprawie środki zostały wydatkowane prawidłowo. Dalej w uzasadnieniu pozwany wskazał, że w niniejszej sprawie nie została spełniona przesłanka dopuszczalności rozpoznania sprawy w postępowaniu przed sądem powszechnym. Skoro decyzja o przyznaniu środków nie została w żaden sposób wzruszona, powód nie ma podstaw prawnych do dochodzenia zwrotu kwoty opisanej w pozwie, w szczególności w postępowaniu przed sądem powszechnym. Ponadto zdaniem pozwanego brak jest w przedmiotowej sprawie podstaw do zastosowania Rozporządzenia jako podstawy żądania zwrotu. Zespół Interdyscyplinarny oceniał raport końcowy na podstawie dokumentu potwierdzającego rozliczenie projektu przez Komisję Europejską lub podmiot przez nią upoważniony, z uwzględnieniem zgodność zakresu merytorycznego wykonanej pracy z zakresem określonym we wniosku i prawidłowość wydatkowania środków finansowych na realizację projektu i zasadność wydatków w stosunku do przedmiotu i celu projektu. Odnosząc się zatem do w/w kryteriów, powód niezasadnie domaga się zwrotu dofinansowania. Zakres merytoryczny został oceniony prawidłowo, zasadne były wydatki w stosunku do przedmiotu i celu projektu. Wobec powyższego naturalną konsekwencją jest, że jeśli 2 elementy są spełnione i wykonane w sposób prawidłowy, to ostatnie kryterium - prawidłowość wydatkowania środków finansowych na realizację projektu - musi być w konsekwencji tego pozytywnie ocenione na rzecz pozwanego.

W ocenie pozwanego treść uzasadnienia pozwu wskazuje, iż udzielone dofinansowanie miało formę swoistej „publicznej darowizny na określony cel” i w tym zakresie również pozwany spełnił wymagane cele w tym zakresie. Środki przez powoda były przeznaczone na naukę i tylko na takie cele przez pozwanego zostały przeznaczone i wydatkowane. Ze środków tych został zrealizowany projekt naukowy, który zarówno przez Komisję Europejską, jak i przez samego Powoda został oceniony pozytywnie, a pomimo tego powód dochodzi zwrotu większości dofinansowania. Pozwany zwraca uwagę, że mając na względzie twierdzenie powoda, że udzielone dofinansowanie miało formę darowizny, odnosząc się do treści art. 898 k.c. to po stronie powoda należało, w celu odwołania darowizny już wykonanej, wykazanie, iż pozwany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Te przesłanki nie zostały przez powoda udowodnione. Z ostrożności procesowej, pozwany w niniejszym miejscu podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwany wskazał także, iż dochodzenie zapłaty przez powoda kwoty określonej w pozwie stanowi naruszenie art. 5 k.c. Niewątpliwie jedną z istotnych zasad współżycia społecznego jest zasada wspierania przez Państwo rozwoju nauki i medycyny, będących obszarami strategicznymi dla rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego Państwa. Nakłady na naukę, zwłaszcza w obszarze medycyny, mają fundamentalne znaczenie dla kształtowania konkurencyjności gospodarki, jej długoterminowego rozwoju, a także budowania pozycji Państwa w świecie. Żądanie przez Powoda zwrotu większości dofinansowania, zdaniem pozwanego, sprzeciwia się przywołanej zasadzie (odpowiedź na pozew k. 54-65).

Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odmówił odrzucenia pozwu (postanowienie wraz z uzasadnieniem k. 191-195).

Do zamknięcia rozprawy strony nie modyfikowały swojego stanowiska w sprawie (protokół k. 214).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskiem z dnia 10 kwietnia 2007 r. Wydział Lekarski (...) (...) zwrócił się do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o przyznanie środków finansowych w kwocie 1.873.440 zł na dofinansowanie kosztów uczestnictwa w projekcie naukowym pt. „(...)” współfinansowanego przez Komisję Europejską. Planowany koszt realizacji projektu miał wynieść 17 263 000 EUR, co stanowiło wówczas odpowiednik 67 377 489 zł, przy czym planowany koszt udziału Uniwersytetu w projekcie wynosił 6 244 800 zł, w tym środki krajowe 3 122 400 zł oraz zagraniczne 800 000 EUR co

stanowiło wówczas odpowiednik 3 122 400 zł (**dowód:** wniosek wraz z załącznikami k. 130-142, zeznania świadka K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43, zeznania świadka I. W. protokół k. 200v-201 – 00:05:41-00:23:04).

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją z dnia 29 czerwca 2007 r. nr (...) (...) na podstawie art. 3 ust. 1 i art. 12 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. nr 238 poz. 2390 z późn. zm.) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego po rozpatrzeniu wniosku Wydziału Lekarskiego (...) (...) z dnia 10 kwietnia 2007 r. przyznał środki finansowe w kwocie 1 873 440 zł na dofinansowanie kosztów uczestnictwa w projekcie pt. „(...)”. Wysokość dofinansowania zgodnie z decyzją wynosiła 1 562 480 zł w 2007 r., 155 480 zł w 2008 r. oraz 155 480 zł w 2009 r. (**dowód:** decyzja k. 17, zeznania świadka K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43).

Na podstawie decyzji z dnia 29 czerwca 2007 r. nr (...) (...) w dniu 17 października 2007 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawarł z Wydziałem Lekarskim (...) (...) umowę nr (...) PR (...) (zmodyfikowaną aneksem nr (...) z dnia 15 maja 2009 r.) na realizację zadania w zakresie uczestnictwa Uniwersytetu w badaniach naukowych lub pracach rozwojowych dofinansowanych przez Ministra współfinansowanych z zagranicznych środków finansowych niepodlegających zwrotowi w związku z realizacją projektu pt. „(...)”. W umowie jednostka zobowiązała się wykonać projekt zgodnie z opisem projektu umieszczonym we wniosku o jego dofinansowanie oraz zakresem wynikającym z harmonogramu stanowiącego załącznik nr 1 do umowy i kosztorysem projektu stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. Zgodnie z umową jednostka była odpowiedzialna wobec Ministra za wykonanie umowy. Stosownie do § 2 umowy do sposobu rozliczania przyznanych środków, do składania Ministrowi informacji i sprawozdań z realizacji zadania oraz w zakresie praw, obowiązków i współdziałania stron umowy i przebiegu realizacji prac stosuje się przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę (Dz.U. z 2005 r. nr 161 poz. 1359). Środki finansowe na realizację projektu nie mogły być wydatkowane na inne cele niż określone w umowie. Jednostka była odpowiedzialna za prawidłowe wydatkowanie tych środków zgodnie z umową. Jak stanowił § 9 umowy nieprawidłowo wykorzystane środki podlegały zwrotowi wraz z odsetkami. W przypadku niewykonania umowy z powodu okoliczności za które odpowiedzialność ponosiłaby jednostka Minister mógł naliczyć karę umowną w wysokości 10% przyznanych środków. Niezłożenie raportu rocznego w terminie, złożenie raportu niespełniającego wymagań określonych w rozporządzeniu lub negatywna ocena raportu stanowiła podstawę do wstrzymania lub zmniejszenia dalszego finansowania, a także do odstąpienia przez Ministra od umowy bez wyznaczania terminu dodatkowego i do żądania zwrotu przekazanych środków. To samo uprawnienie przysługiwało Ministrowi w przypadku niezłożenia raportu końcowego w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania końcowego zaakceptowanego przez właściwą instytucję UE (**dowód:** umowa wraz z załącznikiem k. 19-25, aneks nr (...) wraz z załącznikiem k. 27-29, zeznania świadka K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43, zeznania świadka I. W. protokół k. 200v-201 – 00:05:41-00:23:04, zeznania świadka M. J. protokół k. 200-202 – 00:23:04-00:40:41).

Kwota pierwszej transzy w wysokości 1 562 480 zł została przekazana przez Ministerstwo Uniwersytetowi w dniu 24 października 2007 r. II transza w kwocie 155 480 zł została przekazana w dniu 30 stycznia 2008 r. natomiast III w tej samej wysokości w dniu 6 lipca 2009 r. (**dowód:** polecenia przelewu k. 18, zeznania świadka K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43, zeznania świadka I. W. protokół k. 200v-201 – 00:05:41-00:23:04, zeznania świadka M. J. protokół k. 200-202 – 00:23:04-00:40:41).

Dofinansowanie ze strony Komisji Europejskiej przekazane Wydziałowi Lekarskiemu (...) (...) na realizację projektu pt. „(...)” wyniosło 601 231,11 zł, pozostałe koszty wynikające z kontraktu z Komisją Europejską były pokrywane sukcesywnie w trakcie realizacji zadań, bezpośrednio przez koordynatora konsorcjum z tzw. budżetu centralnego. Wysokość tych środków była sprawozdawana do Ministerstwa (bezsporne, nadto **dowód:** informacja o wydatkach poniesionych k. 31, zeznania świadka M. J. protokół k. 200-202 – 00:23:04-00:40:41).

Projekt pt. „(...)” w zakresie udziału w nim Wydziału Lekarskiego (...) (...) został w całości merytorycznie wykonany przez Uniwersytet. Niewykorzystana kwota dofinansowania w kwocie 16 900,72 zł została zwrócona Ministerstwu (bezsporne, nadto **dowód:** informacja o wydatkach poniesionych k. 31, polecenie przelewu k. 33, zeznania świadka

K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43, zeznania świadka I. W. protokół k. 200v-201 – 00:05:41-00:23:04, zeznania świadka M. J. protokół k. 200-202 – 00:23:04-00:40:41).

Wydział Lekarski (...) (...) złożył w listopadzie 2015 r. raport końcowy z wykonania projektu, który w dniu 14 stycznia 2016 r. został zaopiniowany przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Współpracy Naukowej z Zagranicą. Zespół uznał projekt za merytorycznie wykonany, stwierdził jednak nieprawidłowe wydatkowanie kwoty 1 255 218,17 zł. Nieprawidłowość miała polegać na tym, że dofinansowanie ze strony Komisji Europejskiej zamiast uprzednio planowanej i we wskazanej we wniosku o dofinansowanie kwoty 3 122.400 zł, faktycznie wynosiło 601.231,11 zł, co sprzeczne było z § 63 ust. 2 Rozporządzenie Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę (Dz.U. z 2005 r. nr 161 poz. 1359) (bezsporne, nadto **dowód:** ocena raportu końcowego k. 30, pismo k. 32, zeznania świadka K. P. protokół k. 180-183-00:05:15-00:39:43).

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wezwał pozwanego pismem z dnia 4 lutego 2016 r. do zwrotu kwoty 1 255 218,17 zł stanowiącej różnicę między kwotami dofinansowania udzielonego Jednostce przez Ministra oraz dofinansowania udzielonego przez Komisję Europejską, pomniejszoną o kwotę 16 990,72 zł, która została zwrócona przez pozwanego w dniu 19 września 2011 r. (**dowód:** pismo k. 32).

Pismem z dnia 23 lutego 2016 r. pozwany odmówił zwrotu dofinansowania w kwocie 1.255.218,17 zł wskazując na brak podstawy prawnej żądania, a w szczególności na brak zastosowania w sprawie przepisów rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. (**dowód:** pismo k. 34-36).

W dniu 18 maja 2016 r. Prorektor ds. Collegium (...) złożył wniosek o odstąpienie od konieczności zwrotu należności finansowych wynikających z rozliczenia umowy o realizację projektu wskazując, że chociaż w trakcie realizacji projektu, środki z Komisji Europejskiej wpłynęły do pozwanej jednostki jedynie w kwocie 155.964,08 EUR, to pozostałe koszty wynikające z kontraktu z Komisją Europejską były pokrywane sukcesywnie w trakcie realizacji zadań, bezpośrednio przez koordynatora konsorcjum z tzw. budżetu centralnego, tj. ze środków przekazanych na jego konto przez Komisję Europejską, co oznaczało sfinansowanie części zrealizowanych przez jednostkę zadań bezpośrednio przez koordynatora konsorcjum (**dowód:** pismo wraz z załącznikiem k. 37-41).

Minister w piśmie z dnia 12 stycznia 2017 r. podtrzymał swoje stanowisko w przedmiocie żądania zwrotu środków finansowych ponownie wzywając jednostkę do zapłaty należności w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od otrzymania pisma pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (**dowód:** pismo k. 42-43).

Ostatecznym wezwaniem do zapłaty z dnia 8 maja 2017 r. Minister wezwał pozwanego do zapłaty należności w nieprzekraczalnym terminie do dnia 31 maja 2017 r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (**dowód:** ostateczne wezwanie k. 45).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, a także wymienionych wyżej dokumentów, których prawdziwości i wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, a brak było podstaw do ich podważenia przez Sąd z urzędu.

Ponadto ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również zeznaniach świadków K. P., I. W. i M. J.. W ocenie Sądu zeznaniom świadków należało dać wiarę w zakresie okoliczności przytoczonych w ustalonym stanie faktycznym, albowiem w tej części dotyczyły one faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy jak również znajdowały potwierdzenie w zeznaniach innych świadków oraz dowodach z dokumentów, pomagając tym samym ustalić stan faktyczny w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Powództwo jako pozbawione uzasadnionych podstaw należało oddalić.

W oddanej pod osąd sprawie stan faktyczny między stronami pozostawał bezsporny. Również wysokość dochodzonej przez powoda w pozwie kwoty nie była między stronami sporna. Natomiast sporne w niniejszym procesie były za to podstawa prawna i zasadności domagania się przez stronę powodową kwoty 1 255 218,17 zł stanowiącej różnicę między kwotami dofinansowania udzielonego jednostce przez Ministra oraz dofinansowania udzielonego przez Komisję Europejską, pomniejszoną o kwotę 16 990,72 zł, która została zwrócona przez pozwanego w dniu 19 września 2011 r., co z kolei miało stanowić o nienależnym wykonaniu przez stronę pozwaną umowy.

W pierwszej kolejności należało ustalić przepisy właściwe dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Strona powodowa domagając się wymienionej w pozwie kwoty wskazywała, że podstawę do jej dochodzenia stanowi w pierwszej kolejności § 63 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę (Dz.U. z 2005 r. nr 161 poz. 1359) albowiem pozwany nie był uprawniony do dysponowania środkami pieniężnymi udzielonymi w ramach dofinansowania, gdyż w toku realizacji umowy Uniwersytet nie uzyskał w formie faktycznego transferu środków finansowych ze źródła zagranicznego w wymaganej i określonej we wniosku o dofinansowanie wysokości. Po drugie w ocenie powoda posiada on uprawnienie do domagania się zwrotu żądanej kwoty na podstawie postanowień zawartej z pozwanym umowy, albowiem uzyskane i wydatkowane przez pozwanego dofinansowanie, z wyżej opisanej przyczyny, traktować należy jako „środki finansowe nieprawidłowo wykorzystane”.

Z ustalonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że decyzja administracyjna przyznająca pozwanemu dofinansowanie wydana została przez Ministra w związku ze złożonym przez Uniwersytet wnioskiem, który podlegał ocenie zarówno pod kątem formalnym, jak i merytorycznym, zgodnie z przepisami rozporządzenia wydanego przez ministra właściwego do spraw nauki na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz.U. Nr 238, poz. 2390). Obowiązujące w dacie wydania decyzji administracyjnej przepisy prawa, w szczególności § 63 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę pozwalały na udzielanie dofinansowania na warunkach przewidzianych w konkretnie zawartej umowie.

Z tego też względu zastosowanie w sprawie znajdą przepisy prawa obowiązującego w dacie wydania decyzji, jak i zawarcia umowy. Za nietrafne uznać należy stanowisko strony pozwanej, w którym ta twierdzi, iż sprawa powinna być rozpoznawana na podstawie zmienionego stanu prawnego jaki zaistniał po zawarciu umowy, a to ze względu, że choć decyzja i umowa zawarte zostały na podstawie obowiązujących wówczas przepisów, to środki finansowe zostały przekazane przez powoda już po ich zmianie. Okoliczności te w ocenie sądu nie mają znaczenia dla zastosowania właściwych przepisów. Wydaną decyzję i postanowienia zawartej umowy oceniać należy na gruncie przepisów obowiązujących w dacie odpowiednio wydania decyzji i zawarcia umowy.

Wbrew twierdzeniom strony powodowej, podstawy zwrotu nie będzie stanowić § 63 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na naukę zgodnie, z którym dofinansowanie kosztów uczestnictwa jednostki naukowej w programie międzynarodowym ze środków finansowych na naukę nie może być większe niż 60 % kosztów ponoszonych na ten cel przez jednostkę ze środków krajowych i nie większe niż wysokość dofinansowania realizacji projektu ze środków zagranicznych. Po pierwsze przepis ten reguluje jeden z warunków uzyskania dofinansowania i odnosi się do etapu poprzedzającego wydanie decyzji. Po drugie, wymienione rozporządzenie zawiera odrębną regulację dotyczącą rozliczenia umowy, a to § 67 ust. 4 rozporządzenia odsyłający odpowiednio do § 52 ust. 3 i 7 rozporządzenia. Stosownie do przytoczonego przepisu, ocena raportu końcowego z realizacji projektu badawczego powinna zawierać wnioski o uznanie umowy za: (1) wykonaną lub (2) wykonaną, z wezwaniem do zwrotu środków finansowych wykorzystanych nieprawidłowo oraz z ewentualnym wezwaniem do zapłacenia kar umownych lub (3) niewykonaną w całości lub w części, z równoczesnym wezwaniem do zwrotu środków finansowych wykorzystanych nieprawidłowo oraz z ewentualnym wezwaniem do zapłacenia kar umownych. Jak stanowi wymieniony ust. 7 § 52 rozporządzenia,

na podstawie oceny raportu końcowego z realizacji projektu badawczego dokonuje się rozliczenia umowy. Rozliczenie podlega zatwierdzeniu przez Ministra.

Przytoczone powyżej przepisy prawa, lecz także treść § 9 ust. 1 umowy, nie pozostawiają wątpliwości, że zwrotowi na rachunek bankowy Ministerstwa podlegają środki finansowe wykorzystane nieprawidłowo, zarówno w przypadku wykonania umowy, jak również jej niewykonania w całości lub w części. Z ustalonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ocena raportu końcowego wystawiona przez zespół interdyscyplinarny odbiega od tej którą, przewiduje § 52 ust. 3 rozporządzenia. Pomimo, iż w uzasadnieniu oceny wskazano, że projekt został przez uniwersytet merytorycznie wykonany, to zdecydowano się na ocenienie umowy jako nienależycie wykonanej z wezwaniem do zwrotu środków finansowych uznanych za wykorzystane nieprawidłowo, choć w rozporządzeniu brak jest możliwości.

Sąd w analizowanej sprawie po przeprowadzeniu postępowania dowodowego biorąc pod uwagę twierdzenia stron doszedł do przekonania, że strona pozwana wykonała projekt w całości, terminowo i zgodnie z umową, choć z przyczyn od stron niezależnych instytucja zagraniczna współfinansująca projekt zmieniła sposób przekazywania i rozporządzania środkami finansowymi. Projekt przedsięwzięcia zakładał, że pozwany uniwersytet miał otrzymać środki z budżetu centralnego na pokrycie kosztów generowanych przez naukowców, to w toku realizacji projektu koordynator przejął jego finansowanie, opłacając koszty z budżetu centralnego. To zaś świadczy o tym, że choć pozwany nie uzyskał środków od koordynatora bezpośrednio do swojego budżetu, to zaplanowane działania jednostki zostały opłacone przez budżet centralny projektu, który w całości został zrealizowany, a nawet opłacony – co wskazano w rozliczeniu finansowym Komisji Europejskiej. Z kolei taki stan rzeczy przesądza o uznaniu, że de facto Uniwersytet uzyskał wnioskowane dofinansowanie z UE wskazane we wniosku do Ministra o przyznanie środków finansowych, bowiem całość projektu po stronie Uniwersytetu została wykonana, a jego koszty w zakresie finansowym przez instytucję zagraniczną nie zostały pokryte z budżetu pozwanego.

Z powyżej opisanych przyczyn zastrzeżenia Sądu budzi nieprawidłowa w świetle § 52 ust. 3 rozporządzenia ocena końcowa. Zespół wobec jednoznacznej treści przepisu nie mógł uznać umowy za nienależycie wykonaną. Również ocena taka jest wewnętrznie sprzeczna albowiem w treści uzasadnienia oceny zespół wskazuje, iż projekt został merytorycznie wykonany. Ponadto z akt sprawy nie wynika, aby taka ocena została zaakceptowana przez Ministra, a zatem mogła stanowić podstawę do zwrotu przyznanego dofinansowania.

Ostatecznie w ocenie Sądu zwrócić należy uwagę, że skoro powód kontrolował wykonanie umowy w jej toku oraz wykorzystanie przekazanych środków, nic nie stało na przeszkodzie, aby kontrolą objąć również wysokość uzyskiwanych przez Uniwersytet środków zagranicznych. Świadkowie zeznawali, że wysokość tych środków była sprawozdawana do Ministerstwa, które w ocenie Sądu mogło, jeżeli wysokość uzyskanych środków w ocenie powoda budziła zastrzeżenia, wszcząć dodatkową kontrolę i z uwzględnieniem jej wyników cofnąć przyznane dofinansowanie na podstawie uchylecia, bądź zmiany decyzji Ministra o przyznaniu środków.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie umowa łącząca strony nie została nienależycie wykonana. Bezsporne było, że projekt został wykonany merytorycznie. Ponadto, jak już ustalono wyżej, choć bez bezpośredniego transferu środków do budżetu to całość projektu po Uniwersytetu została wykonana, a jego koszty w zakresie finansowym przez instytucję zagraniczną nie zostały pokryte z budżetu pozwanego, lecz budżetu centralnego projektu – instytucję UE. W tym sensie Pozwany uzyskał wymagane dofinansowanie, o którym pisał we wniosku do Ministra. Z tego też względu, umowę należy uznać za wykonaną przez uniwersytet, bowiem pozwany zrealizował przyjęte na siebie zobowiązanie do zrealizowania projektu zgodnie z opisem projektu umieszczonym we wniosku o jego dofinansowanie oraz zakresem wynikającym z harmonogramu stanowiącego załącznik nr 1 do umowy i kosztorysem projektu stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. Również z tych względów, nie można zakwalifikować uzyskanych od Ministerstwa przez pozwanego środków finansowych jako wykorzystanych nieprawidłowo.

Z tych wszystkich względów powództwo w ramach podniesionych twierdzeń i określonych przez powoda podstaw podlegało oddaleniu w całości jako bezzasadne. Sąd nie znalazł podstaw aby uznać umowę za wykonaną nienależycie, czy też środki uzyskane przez pozwanego za wykorzystane nieprawidłowo. Dodatkowo zauważył, że nieprawidłowa

w świetle § 52 ust. 3 rozporządzenia jest dokonana przez zespół ocena końcowa, która nie została zaakceptowana przez Ministra, a zatem nie mogła stanowić podstawy do zwrotu przyznanego dofinansowania. Wobec oddalenia powództwa z wyżej opisanych przyczyn stało się bezprzedmiotowe odniesienie się przez Sąd do pozostałych zarzutów podniesionych przez pozwanego, a to w szczególności traktowania przyznanego dofinansowania jako darowizny, przedawnienia roszczenia oraz naruszenia art. 5 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Powód przegrał proces w całości, dlatego też zobowiązany jest do zwrotu na rzecz pozwanego poniesionych przez niego kosztów obrony w łącznej kwocie 10 817 zł. Na koszty strony pozwanej złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 10 800 złotych obliczone na podstawie § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, jak również koszt opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.